

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Republiek op drift? Le Petit Journal, Le Temps en de republikeinse kritiek op de Franse democratie, 1887-1893

Janssen, J.A.

Citation

Janssen, J. A. (2023, February 16). *Republiek op drift?: Le Petit Journal, Le Temps en de republikeinse kritiek op de Franse democratie, 1887-1893*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3563934>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3563934>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stellingen

1. Naar huidige maatstaven vertoonde de Franse Derde Republiek ernstige gebreken, maar zij was – vooral vanwege de onderlinge republikeinse consensus over de wenselijkheid van parlementaire democratie – stabielere dan zij oogde.
2. Vanuit democratisch perspectief was de republikeinse angst voor Boulanger onterecht.
3. De politieke kritiek van *Le Temps* was zowel uitgebreider als fundamenteeler dan die van *Le Petit Journal*, en juist daarom had het republikeinse establishment er minder van te duchten.
4. De wijdverbreide republikeinse angst voor directe democratie in de jaren 1880 en 1890 kwam voort uit de Franse negentiende-eeuwse historische ervaring.
5. *Le Temps* overdreef het gevaar dat Boulanger vormde voor de republiek, maar bagatelliseerde daarentegen het Panamaschandaal. Beide reacties kwamen voort uit *raison d'état* denken.
6. De politieke kritiek van *Le Petit Journal* tijdens het Panamaschandaal was zowel qua hevigheid als inhoud een voorbode van de Dreyfusaffaire.
7. Door het aanjagen van diverse onthullingen van schandalen bewees de Franse (soms anti-republikeinse) boulevardpers de Franse eind negentiende-eeuwse democratie een dienst.
8. Het Panamaschandaal leidde in Frankrijk niet tot een strengere (beroepsmatige) moraal onder politici.
9. In samenhang gezien met hedendaagse, populistische kritiek op de democratie toont de in dit proefschrift bestudeerde eind negentiende-eeuwse Franse democratiekritiek aan dat de parlementaire democratie per definitie blootstaat aan beschuldigingen van ineffectiviteit en gebrekkige vertegenwoordiging.
10. De Gaulle maakte af wat Boulanger begon.
11. Voor het geschiedenisonderwijs is literaire (non)-fictie een noodzakelijke aanvulling op algemene geschiedschrijving; met name voor het overbrengen van de historische ervaring.
12. Naast de al bestaande dichter en denker des vaderlands moet er een 'historicus des vaderlands' worden aangesteld, die grote en belangrijke actuele gebeurtenissen in historisch perspectief plaatst.